

Helsedirektoratet

22.08.2022

Pensjonistforbundets høringsuttalelse til utkast til nasjonal førstehjelpsstrategi

Pensjonistforbundet viser til mottatt brev fra Helsedirektoratet vedr. høring av utkast til Nasjonal førstehjelpsstrategi datert 7.06.2022.

Pensjonistforbundets uttalelse er på vegne av Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene (Postens Pensjonistforbundet, Fagforbundet pensjonistutvalg, Telepensjonistenes Landsforbund, Jernbanepensjonistenes Forbund, Politiets Pensjonistforbundet, Statens Vegvesens pensjonistforbund og LO-pensjonistutvalg).

Pensjonistforbundet vil konsentrere uttalen omkring situasjonen for eldre >67 år som utgjør ca. 1 million personer. Det er viktig at befolkningen skal bli bedre til å identifisere alvorlige tilstander som krever rask intervensjon og riktig prioritering. Opplæring av grupper i befolkningen generelt er viktig, med særlig vekt på den eldre befolkning. Det bør være høy prioritet å lære opp eldre til å identifisere tilstander hos andre eldre, samt å kunne identifisere og reagere ved egen alarmerende endring i helse. Eldre har erfaringsvis en tendens til «vente og se», vil ikke være til bry og håper at «det går nok over». Mange eldre er pårørende for til dels skrøpelige eldre og det vil være viktig å gi alle en trygghet for at det er nødvendig og riktig å be om hjelp når det skjer endringer. Risikoen for at akutt sjukdom og skade skal ramme noen i «vår» gruppe er naturlig stor og med potensiale for fatale konsekvenser. Det er derfor positivt at de eldre får en spesiell omtale i førstehjelpsstrategien.

Utkast til nasjonal førstehjelpsstrategi 2023-2030 framhever 6 ulike tidskriske situasjoner (Generelt, hjertestans, hjerteinfarkt, hjerneslag, alvorlige skader og psykiske kriser). Vi mener at disse tilstandene bør ha særlig fokus i opplæring og trening innen førstehjelpsstrategien. Det beskrives også særlig utfordringene i vurderingene hos den eldre populasjonen. Beskrivelsen er fullgod, og vi har ingen andre merknader enn at dette er viktig og må fremheves i den praktiske opplæringen.

I vedlegg 3 til dokumentet: *Førstehjelp til eldre* har NKLM avgitt en rapport om forhold som er spesielt ved eldre menneskers behov for akutt hjelp og som i mange tilfeller avviker fra symptomer hos yngre menneske. Vi mener denne rapporten bør danne grunnlag for førstehjelpsstrategiens fokus på eldre. Det er dokumentert at eldre oftere

Postadresse:

Pb. 6714 St. Olavs pl.
0130 Oslo

Besøksadresse:

Torggata 15

pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Telefon: 22 34 87 70
Faks: 22 34 87 83

Bankgiro: 9001.05.50202
Org.nr.: 970 323 910

blir undertriagert. Pårørende og eldre som tar kontakt med helsetjenesten når de opplever endringer i helsetilstanden, det kan være akutt forvirring eller endring som kommer over litt tid, blir ikke sjelden avvist eller endringene blir klassifisert som allmenne og uspesifiserte. Vi mener det må en grundig opplæring til både legevaktpersonell og personell i akuttmottak i geriatrisk vurderingskompetanse.

Pensjonistforbundet er enig i at samhandling mellom frivillige organisasjoner og den akuttmedisinske tjenesten er sentral for å øke og vedlikeholde kunnskap og ferdigheter hos «folk flest».

Tiltak rettet mot ulike publikumsgrupper – helsekompetanse og handlingskompetanse.

I strategien heter det «Alle skal kunne førstehjelp.»

Formidlingen av ny kunnskap for førstehjelp må tilpasses de ulike målgruppene, også til eldre som ikke har god nok digital kompetanse. Derfor mener vi at det er nødvendig at ny kunnskap om førstehjelp må formidles gjennom blant annet NRK TV, radio og de store avisene. Selv om sosiale medier når mange og kan skreddersys mange målgrupper, vil det allikevel være mange i vår målgruppe som ikke nåes.

Kursing og kompetanseoppbygging i frivillige organisasjoner vil være et viktig element for å sikre at den enkelte Eldres behov for akutt hjelp blir gjenkjent og behandlet. Det kan være direkte livreddende hjelp, men også akutt hjelp for å unngå invalidiserende skader eller lange opphold i institusjon. De lokale og fylkesvise pensjonistforeninger kan være et viktig ledd i å spre informasjon og kunnskap om tilstander og endringer i Eldres helse som krever rask reaksjon.

Presentasjon av opplæringsmateriell bør gjøres enkelt og vi anbefaler at brukerorganisasjonene/Pensjonistforbundet er med i planleggingen av skriftlig materielle vedr. førstehjelp til eldre.

Pensjonistforbundets sine lokale foreninger/lag i samarbeid med Hjelpekorps og Ambulansetjenesten vil kunne ha en aktiv rolle i arbeidet med å øke kunnskap og ferdigheter blant eldre >67 år når det gjelder opplæring av førstehjelp.

Pensjonistforbundet har 760 lokalforeninger spredt over hele landet, og i mange lokalsamfunn er vi ofte det eneste sosiale møtestedet for eldre personer. Vi oppfordrer at disse arenaene også blir brukt i opplæringsøyemed for førstehjelpskurs.

Økonomien i foreslått modell må ha en klar ramme for å sikre en videre implementering. Av utkastet går det fram at finansiering og implementering skal det være et samarbeid mellom offentlige og private aktører. Det synes være en premiss at det skal være en dugnad på dette området. Samtidig vet vi at godt kvalifiserte instruktører i det fleste tilfeller må ha honorar. Vi går derfor ut fra at det også vil følge med søkbare midler for organisasjonene til denne type opplæring.

Konklusjon

Pensjonistforbundet støtter den nasjonale førstehjelpsdugnaden som Helsedirektoratet gjennomfører. Vi ber om at satsingen blir videreført etter 2022 fordi temaet «førstehjelp» ikke er tidsavgrenset, og kanskje enda mer aktuelt i de kommende år. Det må være et mål at færrest mulig skal ha behov for akutt hjelp fra helsetjenesten. For den eldre del av befolkningen vil forebyggende arbeid og ikke minst folkehelsearbeid vil være et godt og nødvendig virkemiddel for at eldre skal oppnå å være selvhjulpne og ha god livskvalitet det meste av livet og at fasen der det er behov for behandling og pleie blir en kort del av livet. Dette vil være viktig både for den enkeltes livskvalitet og samfunnsøkonomisk.

Vennlig hilsen
For Pensjonistforbundet

Jan Davidsen
Forbundsleder

Anne Hanshus
Rådgiver helse